СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIV. Ч. 151. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 3. серпня 1946. No. 151. New York and Jersey City, Saturday, August 3, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ДЛЯ СТРИМАННЯ ІНФЛЯЦІЇ ТРЕБА ОЩАДНОСТИ — ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН

Президент Труман видав доручення начальникам усіх федеральних департаментів і аґенцій, щоб вони впродовж найближчих дванацяти місяців зменшили видатки в цих урядах по можности до як найнижчого рівня, бо це стримає інфляцію. Цей зазив оприлюднив президент вчасі пресової конференції і при цій нагоді ще додав, що він теж вислав до відповідальних урядовців окремі програми, як такі ощадности перевести. Ощадности обіймуть навіть департамент війни і фльоти. Головний натиск кладеться на те, щоб по можности стримати або відложити прилюдні будівлі, які були пляновані на найближчий рік.

КЕМП ОПТОН ЦЕНТРОМ ДЛЯ АТОМОВИХ ДОСЛІДІВ.

Воєнний департамент відступив Кемп Оптон, положений на Лонг Айленд, у стейті Ню Йорк, для переведення дослідів над атомовою бомбою. У дослідах будуть брати участь девять університетів. Приладження будинків на цю ціль буде коштувати $5,000,000.

Президент поклав вето проти признання стейтам нових джерел нафти, які находяться під морем. Обі палати конґресу ухвалили законопроект в цім напрямі, але президент вважає, що нові нафтові джерела повинні служити для оборонних цілей цілої Юнії, а не для збільшення маєтку поодиноких стейтів.

ЦЕНТРАЛЯ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ КАНАДИ.

У висліді нарад Першого Українського Католицького Конґресу Канади, створено **Централю** Українців Католиків Канади, бюро якої відкрито у Виніпеґу. Завданням Централі, як довідуємося з „Будучности Нації", є „витворювати католицький світогляд і прилюдну опінію у біжучих життєвих питаннях; розбуджувати католицьку ініціятиву на всіх ділянках особистого, родинного й народнього життя; уряджувати курси, зїзди та маніфестації".

ГОЛОВНИЙ ПРЕДМЕТ „НАУК" В УКРАЇНІ.

„Радянська Жінка" пише про „молоду вчену" Євгенію Крутькову, „старшого співробітника" інституту літератури Академії Наук Української ССР та, як виходить, дуже популярну в Києві громадську діячку, яка „вивчає питання співдружби і взаємних впливів російської та української літератур".

ДВІ ЗНАМЕННІ ТЕЛЕГРАМИ.

Від Секретаріяту британського короля, Його Величества Юрія VI. прийшов на руки предсідника Конґресу Українців Католиків в Канаді урядовий лист із Бакинґгемської Палати, в якому британський король вельми оцінює висланий Конґресом привіт, приймаючи його зі щирою вдячністю.

З Ватикану, на руки Екзарха Українців Канади, Кир Василя Ладики, прийшла телеграма від Св. Отця, Пія Папи Римського. З приводу Конґресу Українців Католиків Канади, Св. Отець уділив з найбільшою любовю апостольське благословення та найщиріщі побажання для всіх учасників Конґресу. (Українські Вісті).

„ЗАГАЛЬНО-СЛОВЯНСЬКА АКЦЕНТОЛЬОГІЯ".

Большевицька преса повідомляє, що з кінцем травня відбулася у Львові чотиро-денна сесія відділу суспільних наук Академії Наук Української ССР. На пленарних засіданнях і секціях мови та літератури, економіки, археольоґії та історії, фолькльору та етнографії прочитано 21 доклади. Між докладчиками згадується імена академіка М. Возняка, Ф. Колесси, С. Маслова, В. Огоновського, Ю. Меженка, М. Середенка та І. Крипякевича. Але найбільший інтерес, виходилоб, викликала доповідь „дійсного члена Академії Наук Української РСР" Л. А. Булаховського „Про східно-словянські мови, як джерело створення загально-словянської акцентольоґії". Змісту доповіді не подається, але і. без того можна знати, що в ній мову „великого братнього народу" подавалося за джерело не тільки акцентольоґії, але й цілої термінольоґії.

БОРОТЬБА ЗА СПРАВЕДЛИВІСТЬ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ

ДОЛЯ „РАДЯНСЬКОЇ ЖІНКИ".

В Києві виходить місячний журнал „Радянська Жінка" і нехотячи відкриває гірку долю власне радянської жінки. В журналі, наприклад, написано, що при важких роботах будови Дніпрогресу працює багато тисяч жінок. „Половина усіх будівельників — це жінки". „В перших рядах будівельників йдуть 130 жіночих бригад, що змагаються між собою". З журналу виходить, що жінки виконують не тільки таку важку роботу, як відбудова Дніпрогресу в Запоріжжі, але працюють теж на шахтах Донбасу й при важких роботах. Скільки жінок в світі бажалиб собі такого „визволення"?

Парижська Мирова Конференція з першого дня розбилася на два табори: менший, але сильніший табор великих держав та кількістю більший, але несолідарний і тим самим слабший табор менших держав. Ці останні продовжують змагатися за свої права у вирішуванні справ мира. Америка їх в цьому піддержує. На засіданні дня 1-го липня малі держави виграли один „бій" в дебатах над деякими справами відносно проектів мирових договорів, натомісць програли в домаганні, щоби представники усіх 21 держав, які беруть участь в конференції, належали до всіх комітетів. За домаганням голосували 9 держав (британські домінії — Австралія, Канада і Південна Африка, а дальше Голяндія, Бельгія, Бразилія, Греція, Етіопія, і Китай) а проти нього — Англія; Франція, Норвеґія, Нова Зеляндія, Індія та Советська Росія з її сателітами Україною, Білоруссю, Польщею, Чехословаччиною і Югославією. **Американський** представник здержався від голосування, заявляючи, що він не бажає накидати малим державам волю великих держав.

ПОВІСИЛИ ВЛАСОВА.

Московське радіо повідомило, що військова сесія Найвищого Советського Суду приговорила до покарання смертю через повішення ген. Андрея Власова та 10 інших старшин. Вирок виконано. На початку війни Власов був командантом Червоної Армії на Смоленському фронті і попавши в німецький полон він перейшов на службу ворога та на його домагання був зорганізував з кавказців, татарів та росіян т. зв. „Російську Визвольну Армію", яка боролася проти большевиків в Чехословаччині, Югославії та Альбанії. В 1944 р. були відомости, що німці перекинули армію Власова до Данії, з метою обороняти побережжя на випадок висадки союзників. Після розгромлення Німеччини Власов попав в американські руки в Чехословаччині і був виданий Советам.

НОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЛОЗОВСЬКОГО.

З Москви повідомлено, що С. Лозовського звільнено з обовязків заступником міністра закордонних справ та призначено керівником інформаційного бюра того міністерства. Заступником керівника того бюра Лозовський був уже перед війною.

Вислано $12,500 на допомогу скитальцям

КОМУНІКАТ ЗЛУЧ. УКР. АМЕР. ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ.

На засіданні Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в понеділок вечором, дня 29. липня, розглянено особливо точно справу помочі для хорих українських скитальців в таборах в Австрії. В тих таборах є сотки наших братів і сестер, а головно сотки дітей, що через воєнні обставини і недокормлювання, терплять на різні поважні хороби. Щоб їх ратувати, треба головно ліків і лікарської опіки. В тих таборах є українські лікарі і вони вже нераз апелювали на всі сторони за поміччю.

$10,000 на медикаменти.

Потребою ліків у тих таборах в Австрії занявся був особливо п. Е. Бачинський голова Українського Допомогового Комітету в Женеві, в Швайцарії. Він переговорював в тій справі з Міжнародним Комітетом Червоного Хреста в Женеві й устійнив, що той МКЧХ може зробити. З прибуттям д-ра В. Галана до Швайцарії підписано умову з МКЧХ, який вишле негайно всі потрібні медикаменти до таборів українських скитальців в Австрії. Кошт тих медикаментів, суму $10,000, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет вже вислав на вказану адресу.

$2,500 до Риму.

На просьбу Українського Допомогового Комітету в Римі, якого головою є Преосвящений Кир Іван Бучко, рішено також вислати $2,500 на потреби того комітету.

Незвичайно цікавий, повний звіт праці нашого Комітету в Римі буде поданий до преси на другий тиждень.

Потреби на поміч нашого Комітету зростають, тому просимо посилати щирі жертви постійно на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

Д-р Павло Дубас, секр.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Де наші міліонери?

Читаючи новости дня в американській пресі доволі часто зустрічаємо вісті про значні пожертви багатіїв на різні наукові, культурні, добродійні або релігійні установи. Коли жиди видали заклик до свого громадянства, щоб зібрати сто міліонів долярів на допомогу жидівських скитальців в Европі, то між першими жертвами перечитали ми дарунок з фондації Гугенгайма на пів міліона долярів, а дальше жертви по сто тисяч і менше долярів. Польський Конгресовий Комітет в Америці проголосив негайну збірку на міліон долярів. Мимохіть приходить думка: видно, що в цих суспільностях є жертволюбиві люди з маєтками і тому вони можуть зібрати великі суми на різні цілі. Приходить і додаткова думка: деж наші міліонери? — Наші, тобто такі, що походять з українського роду.

Чи серед нашого громадянства є справжні міліонери, це годі знати. Одначе нема сумніву, що є між нами люди з маєтком. Алеж от що дивне: коли в інших громадянствах маєтні люди ведуть перед в гуманітарній або в іншій акції, де треба грошей, то в нашім громадянстві діється навпаки: бідні люди дають спонуку ще й самі дають жертви, а щойно тоді дехто з багатших іде їх слідами. Часом навіть аж під впливом якогось особистого натиску, деколи спеціяльних делегацій, багатший кине відчіпного.

Причини такого явища є різні. Найважніша — це мабуть виховання змалку. Кожен був бідного роду, отже все мав оправдання, чому не дає. А як дехто доробився маєтку, то вже тоді скривався з цим, щоб хто не подумав про нього, що то він багач. Прийшов чоловік до Америки, то в нього та сама психіка: скриватися з грішми і вдавати бідного перед світом. Аж як помре, то світ довідається, що в цього чи в того найшли тисячі, але не було родини, то забрало місто.

Бували і в нас випадки, що багатші одиниці давали тисячку на народні цілі, але це були рідкі випадки і їх наші газети розголошують як важливу подію. Та, щоб на жертвах багатіїв можна було оперти якусь акцію, цього не можна надіятися. Навіть, колиб поставити вимогу, що якраз багаті повинні станути на чолі акції і інших закликати до співпраці, то це теж лише мрія. Отже нема іншої ради, таки „бідним" треба дальше напружувати свої сили і тягнути народній віз.

При цій нагоді требаб перевести ревізію розуміння слова „бідний". Колись бідним вважали в нас прошака, а інші були „господарі". Колиж бідак стане на ноги, то йому все здається, що він такий самий, як був. В Америці бідним вважають такого, хто живе з прилюдних фондів, бо не спосібний заробити. Кожен інший як не бизнесмен, то робітник. Ані бизнесмен, ані робітник, це не бідні.

Такою міркою треба теж мірити і себе самих. Заробить хтось гроші — видасть; знову заробить, знову видасть і так в безконечність. Частину зарібків може кожний відложити на ідейні цілі: книжку, школу, церкву, організацію, добродійну установу, допомогову акцію, патріотичну працю. Це знак правильного життя, це рівномірне заспокоювання потреб тіла й потреб духа. А хто дає на високі, благородні цілі, такого душа ублагороднюється. І тоді людина менше думає про злобу дня і ум його веселіший. Іще й народня справа на тому зискає. Як такими справами займеться міліон людей, тоді будемо мати збірного міліонера — народ!

ЗНАЮТЬ, ЩО ГОВОРЯТЬ.

У Берліні, як уже згадувано, Совети звільнили двох американських старшин, яких були заарештували на початку липня, Совети грозили, що як заарештовані не схотять виявити їм звязок американського військового команданта, ген. Л. Д. Клей, з шефом т. зв. Центру Документів; полк. Гансом Гельмом, вони його (заарештованого американця) пошлють до Советського Союзу. На запитання американця, чи висилку до Советського Союзу належить вважати за кару, советські генерали вже не знали, що відповісти. Про англійців советські офіцири говорили так, що звільнений американський старшина не важився повторити публично. Інтересно, щоб булоб, як би так „за кару" хотіли висилати советських громадян до Америки? Цілком певно булоб тільки дуже мало таких, які такого „покарання" собі з цілої душі не бажалиб. Советські старшини знають, що говорять: жити в Советському Союзі, значить бути покараним. Та ще й як!

ПРИПАДКОВА ПРИЄМНІСТЬ.

Приємно на душі як побачити, послухати чи відчути щось цілком рідного. Таку приємність відчувається приглядаючися фільмі "Strange love of Martha Ivers", де головну ролю, побіч Барбари Стенвик, грає наша українська землячка з Пенсилвенії, Єлисавета Скат. До цеї приємности долучується ще й друга, вже сама фільма. Це драма, місцями дуже хвилююча, головно тоді, як Марта обороняє імя свого батька. Фільма справді заслуговує на те, щоб її побачити.

ГЕРОЇ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА.

Київська філія музею ім. Леніна відкрила окремий відділ „Ленін і Сталін в мистецтві та народній творчості". Як іде про Леніна, то він в українській народній творчості дещо менше заступлений, але заступлений. Натомісць Сталін — як кажуть — хоч гать гати.

Подаємо лише кілька прикладів:

Прийди Сталін, подивися,
Як ми в Союзі розжилися;
Клуня впала, хата боком
І кобила з одним оком.

Або:

„Ні корови, ні свині,
Тільки Сталін на стіні.

Або:

Сидить Сталін у Кремлі,
Вибирає трудодні,
Трудодні, трудоодиниці —
Батько ходить без штанів,
Мати без спідниці.

Або:

Іде Сталін на свині,
Цибулина в кишені,
Таранею поганяє,
Америку доганяє.

Для такої щирої народньої творчості, булоб замало не тільки одного відділу, але й цілого музею. Та це ще докищо, до музею не належить.

КЕРЕНСЬКИЙ В НЮ ЙОРКУ.

Російська американська преса подає відомість, що до Ню Йорку приїхав А. Ф. Керенський, який пробув біля десять місяців в Австралії. Керенський задумує залишитися деякий час в Ню Йорку.

ОБІЦЯЮТЬ...

Советський міністер торговлі Макаров обіцяє в „Правді", що осінню будуть знесені в Советському Союзі карточки на хліб, муку та зерно взагалі, а в 1947 р. будуть знесені карточки теж на інші продукти. За те взиває до ще наполегливішої роботи та до безпощадної боротьби з „ворами, взяточніками і мошенніками".